

**ТИМЧАСОВА СЛІДЧА КОМІСІЯ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**
з питань розслідування можливих фактів
корупційних або пов'язаних з корупцією
правопорушень в правоохоронних органах,
судах та органах судової влади

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

**ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ
ЗЕЛЕНСЬКОМУ
ВОЛОДИМИРУ
ОЛЕКСАНДРОВИЧУ**

Шановний пане Президенте!

На своєму засіданні 07 жовтня 2025 року Тимчасова слідча комісія Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень в правоохоронних органах, судах та органах судової влади прийняла рішення скерувати до Вас, пане Президенте, це звернення, аби звернути Вашу увагу на кричущу ситуацію порушення вимог чинного антикорупційного законодавства при проведенні конкурсу Вищою кваліфікаційною комісією суддів України (ВККС) на посади суддів апеляційних судів.

Про непрозорий відбір на посади суддів апеляційних судів свідчить значна кількість публічних заяв та повідомлень від учасників конкурсу на посади суддів апеляційних судів у соціальних мережах, заяв надісланих на адресу Тимчасової слідчої комісії, а також публікацій у засобах масової інформації. Серед виявлених проблем - наявність конфлікту інтересів, непрозорість конкурсних процедур, недоліки у кваліфікаційному оцінюванні суддів та відсутність належного реагування на виявлені внутрішні порушення тощо.

Експертами, залученими до роботи Тимчасової слідчої комісії встановлено наявність ознак корупційних правопорушень, у тому числі, здебільшого, конфлікту інтересів, під час проведення конкурсу на зайняття посад суддів апеляційних судів.

Надзвичайний суспільний резонанс викликало питання щодо того, що родичі членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України отримували максимально високі оцінки під час конкурсного відбору або оцінювання. Ця ситуація викликає підозри у можливіму конфлікті інтересів та порушенні принципу об'єктивності та прозорості конкурсних процедур, оскільки близькі

родичі членів комісії отримують переваги, що не передбачені законом і суперечить етичним та правовим нормам функціонування судових органів.

Відповідно до положень Конституції України, кожному громадянину гарантується рівність конституційних прав і свобод, рівність перед законом.

Основоположним принципом є забезпечення рівного доступу до державної служби (стаття 38 Конституції України), що повною мірою поширюється і на можливість участі у конкурсах на зайняття посад суддів.

Реалізація цього принципу є запорукою забезпечення права кожного громадянина на справедливий суд, важливим елементом якого виступає незалежність суду, створеного законом. Держава, у свою чергу, повинна гарантувати цю незалежність вже на етапі проведення конкурсу та призначення суддів шляхом прозорих, справедливих і неупереджених процедур. Саме це є основою формування суспільної довіри до судової влади та зміцнення її авторитету.

Однак на сьогодні існує тривожна практика, коли у конкурсах на зайняття посад суддів беруть участь члени ВККС та Вищої ради правосуддя (ВРП), а також особи, що перебувають із ними у родинних зв'язках, чи працівники зазначених органів (інспектори, помічники тощо). Подібні випадки створюють обґрунтовані підозри у суспільства щодо можливого використання службового становища або родинних зв'язків для отримання кар'єрних переваг, а також ставлять під сумнів прозорість конкурсних процедур та рівність умов доступу до суддівських посад.

Такі ситуації підривають довіру громадян до процесу формування суддівського корпусу, створюючи переконання, що окремі кандидати можуть отримувати посади, не відповідаючи критеріям доброчесності та професійної етики ще на етапі призначення.

Беручи до уваги, що конкурси на посади суддів проводить ВККС, членів якої призначає ВРП, участь членів ВРП у таких конкурсах створює потенційний конфлікт інтересів та значні корупційні ризики. Більше того, після проходження конкурсних етапів, саме ВРП ухвалює рішення про внесення подання щодо призначення суддів, що означає, що член ВРП фактично бере участь у процедурі, де розглядатиметься його власна кандидатура.

Подібна ситуація виникає і у разі, коли у конкурсі бере участь член ВККС, адже він проходить оцінювання органом, до складу якого входить сам, а також органом, який призначив його на посаду.

Крім того, навіть сама можливість одночасної участі у конкурсах членів ВККС, ВРП та їхніх родичів створює небезпеку виникнення явища «кругової поруки», коли приватні інтереси учасників процесу переплітаються, породжуючи високі корупційні ризики та руйнуючи принцип об'єктивності.

Окрему увагу слід звернути і на працівників апаратів ВККС та ВРП, які, обіймаючи службові посади, можуть мати доступ до внутрішніх матеріалів конкурсів, зокрема тестових завдань або іспитових питань. Такі особи потенційно користуються перевагами, що ставить інших конкурсантів у нерівне становище.

Реальність зазначених загроз підтверджується результатами нещодавніх конкурсів на зайняття посад суддів апеляційних судів. Зокрема, привертають увагу високі результати, отримані окремими членами ВРП (Ю. Боковою, М. Морозом), родичами членів ВККС і ВРП, а також працівниками цих органів, серед яких інспектор та помічник голови ВККС Р. Раїмов. Спостерігалася й очевидна різниця у ставленні членів комісії до таких кандидатів під час співбесід: до них ставилися поблагливо, питання були простішими, а атмосфера співбесіди - компліментарною.

Показово, що питання, які зазвичай ставляться іншим кандидатам (зокрема, щодо походження майна або зв'язків із державою-агресором), у «привілейованих» конкурсантів навіть не порушувалися. Все зазначене вище призвело до численних негативних реакцій у суспільстві та активного обговорення у ЗМІ та соціальних мережах.

У мережі навіть з'явився термін «раїмовщина» (від прізвища інспектора та помічника Голови ВККС Р. Раїмова), яким позначають форму корупції, що виявляється у наданні переваг під час конкурсів особам, пов'язаним родинними чи особистими зв'язками з членами відповідних органів.

Уся зазначена інформація має публічний характер: записи співбесід доступні на офіційному YouTube-каналі ВККС, а результати конкурсів оприлюднені на їх офіційному сайті.

Крім того, засоби масової інформації неодноразово публікували власні розслідування, в яких зазначалося, що є ознаки перевірки анкет кандидатів на посади суддів не особисто членами ВККС та поза межами робочого місця, що може свідчити про можливе втручання сторонніх осіб (зокрема і помічників членів ВККС – кандидатів на посади суддів) у процес добору та порушення принципу об'єктивності та неупередженості конкурсу.

Суспільство та інші учасники конкурсів висловлюють обурення таким станом речей, який дискредитує судову систему, руйнує принцип рівності громадян перед законом і підриває віру у незалежність судової влади.

У зв'язку із зазначеним, Тимчасова слідча Комісія скерувала звернення до профільного комітету Верховної Ради України щодо невідкладного розгляду питання нормативного врегулювання зазначеної ситуації, що унеможливить участь у конкурсах на посади суддів осіб, які перебувають у родинних чи службових відносинах із членами ВККС або ВРП.

Важливо, що деякі учасники конкурсу вже оскаржили результати відбору на посади суддів апеляційних судів у Верховному Суді, який ухвалив рішення на їх користь, тим самим поставивши під сумнів законність та прозорість проведеного конкурсу, а також об'єктивність рішень ВККС.

Тимчасова слідча комісія Верховної Ради України, розглянувши наявні матеріали та інформацію щодо проведення конкурсного відбору Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на зайняття вакантних посад суддів апеляційних судів, на своєму засіданні 07 жовтня 2025 року ухвалила рішення: керуючись статтею 19 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», викликати на своє засідання Голову

та окремих членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України для надання ними відповідних пояснень та свідчень.

Комісія продовжить розгляд зазначеного питання в межах своєї компетенції з метою перевірки дотримання вимог законодавства під час проведення конкурсного відбору та встановлення відсутності чи наявності ознак корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у діях посадових осіб Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

У разі виявлення фактів, які можуть свідчити про наявність у діях посадових осіб складу злочину або інших порушень законодавства, Тимчасова слідча комісія звернеться до відповідних правоохоронних органів для вжиття заходів реагування, передбачених законом.

Наступне засідання Тимчасової слідчої комісії відбудеться 21 жовтня 2025 року та буде повністю присвячене продовженню розгляду питань, пов'язаних із проведенням Вищою кваліфікаційною комісією суддів України конкурсу на зайняття посад суддів апеляційних судів.

До завершення розгляду зазначеного питання Комісія продовжить збір, аналіз і дослідження всіх наявних матеріалів, документів та пояснень, необхідних для прийняття обґрунтованих висновків, рекомендацій.

Враховуючи викладене, Тимчасова слідча комісія звертається до Вас, пане Президенте України, із проханням вжити в межах наданих Вам Конституцією та законами України повноважень усіх належних заходів реагування за результатами розгляду та оцінки інформації, викладеної у цьому листі, зокрема при підготовці указів про призначення на посади суддів апеляційних судів, рекомендованих Вищою кваліфікаційною комісією суддів України за результатами конкурсу (проведеного з очевидними порушеннями норм чинного законодавства).

Забезпечення максимального рівня відкритості, неупередженості та рівності умов під час відбору суддів – ознака правової та демократичної держави.

Ми переконані, що лише шляхом прозорих і доброчесних процедур можливо відновити довіру громадян до судової системи України.

З повагою

Голова Тимчасової слідчої комісії

Сергій ВЛАСЕНКО

